

מדיניות הנאצים כלפי היהודים

מיד כשעלו הנאצים לשלטון הם החלו ליישם את האנטישמיות הקיצונית

היהודים בגרמניה מנו כ-500 אלף נפשות, כ-1% מהאוכלוסיה הגרמנית שמנתה כ-62 מיליון גרמנים. היהודים השתלבו בכל תחומי החיים, וראו בגרמניה את מולדתם.

מטרתם של הנאצים בתקופה שלפני המלחמה הייתה להביא לסילוק היהודים מגרמניה ולהפיכתה ל"נקייה" מיהודים.

מדיניות הנאצים כלפי היהודים בין השנים 1933 - 1934 (צעדים ראשונים)

"יום החרם"

הצעד הראשון במדיניות היה הטלת חרם כלכלי על יהודי גרמניה. ב-1 באפריל 1933 הוטל חרם כלכלי על כל בתי העסק היהודיים והעסקים היהודיים. החרם תוכנן להיערך פרק זמן בלתי מוגבל, אך בעקבות תגובות קשות מהעולם, והטלת חרם נגדו על הסחורות הגרמניות בארצות המערב החרם הוגבל ליום אחד בלבד.

במהלך החרם נעשתה תעמולה רבה בעיתונים וברחובות. בריוני ה-SA עמדו בפתח החנויות היהודים ומנעו מגרמנים להפר את החרם.

"החוק להשבת הפקידות המקצועית על כנה"

משמעות חוק זה, שנחקק באפריל 1933 אמרה כי רק בעלי דם ארי יכולים לשרת במשרות הממשלתיות. חוק זה גרם לפיטוריהם של כ-5000 יהודים שהיו בעלי משרות ציבוריות, ועוד אלפי יהודים בעלי משרות כמו: שופטים, מורים, עיתונאים, עורכי דין וכו'.

בידוד היהודים החריף בעזרת צווים ותקנות שמנעו מיהודים לשבת בספסלים בגנים הציבוריים, להיכנס לבריכות שחייה ציבוריות, ואפילו להחזיק חיות מחמד.

שריפת ספרים

במאי 1933 הועלו לאש ספרי קודש יהודיים, ספרים של סופרים יהודיים ואנשי מדע יהודיים, מול אוניברסיטת ברלין, תחת פיקוחו של שר התעמולה הנאצי, ג'וזף גבלס. בעקבות שריפת הספרים בברלין הועלו באש ספרים יהודיים גם בערים אחרות בגרמניה.

מדיניות הנאצים כלפי היהודים בשנת 1935 (חקיקת חוקי נירנברג)

עם חקיקת החוקים הפכה המדיניות הגזענית והאנטישמית לחוקית ולרשמית. חברי המפלגה הנאצית התכנסו בעיר בוועידת המפלגה השנתית בעיר נירנברג כדי לאשר שלושה חוקים: שני חוקי גזע אשר יוציאו את היהודים מהמדינה ומהחברה הגרמנית ואחד אשר יקבע כי צלב הקרס יהפוך לדגלה החדש של גרמניה.

חוק אזרחות הרייך

חוק אזרחות הרייך קבע כי רק למי שהוא בעל דם גרמני, התנהגות נאצית ותושב גרמניה תינתן אזרחות גרמנית. נוצרה הפרדה בין "אזרח" לבין "נתין". על פי התקנה, יהודי אינו יכול להיות אזרח הרייך, והוא אינו זכאי לזכויות הפוליטיות, ביניהן הזכות להצביע והזכות לכהן במשרות ציבוריות. כמו כן יהודי לא היה זכאי להגנה משפטית. לחוק זה התלוותה תקנה חשובה אשר קבעה מיהו יהודי:

יהודי הוא אדם שמוצאו לפחות משלושה סבים יהודיים (כאשר סב יהודי הוא סב אשר היה חלק מהקהילה הדתית היהודית). מי שמוצאו משני סבים יהודיים או אחד נחשב לבין תערובת, אלא אם:

- הוא חלק מהקהילה הדתית היהודית
- הוא נשוי ליהודי
- נולד כתוצאה מקיום יחסים עם יהודי (במסגרת נישואים או מחוץ להם)

החוק להגנת הדם הגרמני והכבוד הגרמני

חוק זה אסר על קיום נישואים עם יהודים, וביטל נישואים קיימים, נאסר על קיום יחסי מין עם יהודים, נאסר על יהודים להעסיק עוזרות גרמניות ופועלים גרמנים כדי למנוע את עליונות היהודים כל הגרמנים וכדי למנוע קיום יחסים עם המועסקים, נאסר על יהודים להניף את דגל גרמניה או לעשות שימוש בצבעיו כדי שלא לטמאו.

מדיניות הנאצים כלפי היהודים בין השנים 1937 - 1939

בשנת 1936 הייתה רגיעה מפני יחס ההפילה של יהודים לרעה עקב אירוח משחקי האולימפיאדה בברלין. הוועד האולימפי אישר זאת בתנאי של יהיו אפילו של יהודים וספורטאים אחרים.

לאחר הרגיעה הזו, הגזרות על היהודים שבו לנחות בזו אחר זו:

נישול כלכלי

תהליך האריזציה הואץ, רכוש יהודי ועסקים יהודיים הופקעו על פי חוק ולעתים בליווי אלימות והועברו מידי יהודים אל הארים. נאסר על היהודים לסחור בבורסה, לעסוק במסחר ובמלאכה, לנהל עסקים ולסחור בירידים.

בידוד חברתי

פורסמו צווים ותקנות אשר נועדו לבדד את היהודים ולהקל על הזיהוי שלהם: יהודים חויבו לשאת עמם תעודת זיהוי והאות J הוטבעה על דרכניהם, פורסם צו אשר אסר על יהודים להעניק לילדיהם שמות גרמניים וחייב על הבנים להוסיף לשמם הפרטי את השם "ישראל" ולבנות את השם "שרה". כמו כן בוטל המעמד הרשמי של הקהילות היהודיות בגרמניה.

באותה שנה, סיפחה אליה גרמניה גם את אוסטריה. כל החוקים והתקנות שחלו על יהודי גרמניה, חלו כעת גם על יהודי אוסטריה. יהודים מכובדים מווינה הוכרחו לנקות רחובות בעזרת מברשות קטנות, ראשי קהילות ואנשי רוח נשלחו למחנה דכאו, ובנוסף, נעשו פעילויות לזירוז הגירה שבמסגרתן נפתחה "הלשכה המרכזית להגירת יהודי ווינה" ובראשה עמד אדולף אייכמן.

"ליל הבדולח" - פוגרום ביהודים

באוקטובר 1938 גורשו מגרמניה למעלה מ-17,000 יהודי גרמניה בעלי אזרחות פולנית ונשלחו את תחנת הגבול "זבונשין" שבין גרמניה לפולין. יהודים אלו נאלצו להישאר על הגבול זמן רב, ללא מחסה מהקור, עד שממשלת פולין הסכימה לקבלם. בין המגורשים היו הוריו של הרשל גרינשפן - צעיר יהודי בן 17 אשר נמלט לפריז. הרשל קיבל מהוריו גלויה בהם סיפרו לו על מצבם הקשה. כתגובה לגירוש, החליט הרשל להתנקש בשגריר הגרמני בפריז. במהלך ניסיון ההתנקשות נפגע מזכירו של השגריר - ארנסט פום ראט.

כיומיים לאחר ההתנקשות, בלילה שבין ה-9 ל-10 בנובמבר, החל הפוגרום ביהודי גרמניה. במהלכו, נרצחו יהודים רבים, בתי כנסת רבים הועלו באש, חלונותיהם נופצו, בתי עסק יהודיים הוצתו וסחורתם נשדדה, יהודים רבים נעצרו ואף נשלחו למחנות ריכוז בהם עונו ונרצחו. הזכויות הרבות אשר נופצו מבתי הכנסת, בתי העסקים והבתים היהודיים הרבים, העניקו לאותו לילה את הכינוי "ליל הבדולח".

הממשל הגרמני טען שאותם מעשי אלימות היו התפרצויות ספונטניות בתגובה לרצח. אך למעשה, הפורעים קיבלו הנחיות מהשלטונות ומעשי האלימות היו מתוזמנים והתרחשו במקביל.

לאחר שהתברר הנזק, הפילו הגרמנים את שיקום המבנים ההרוסים ודמי הביטוח על היהודים. היהודים נאלצו לשלם לממשל הגרמני מיליארד מארק, כפיצוי על הנזק.

מדיניות הנאצים כלפי היהודים בין השנים ספטמבר 1939 - יוני 1941

עם כיבוש פולין פרסמו הנאצים צווים ותקנות נגד היהודים, שנועדו לפגוע ביהודים מבחינה כלכלית, דתית, חינוכית, ולהפריד בין היהודים לבין האוכלוסייה המקומית ולערער את חייהם של היהודים.

1. הצעדים שנועדו להפריד בין היהודים לבין האוכלוסייה המקומית:
 - כל היהודים, מגיל 10, חויבו לענוד טלאי צהוב או סימן היכר במקום בולט.
 - היהודים חויבו לסמן את החנויות והמפעלים שלהם.
 - חופש התנועה של היהודים הוגבל לשעות מסוימות ולרחובות מסוימים.
 - נאסר על היהודים להשתמש בתחבורה הציבורית, הוקצו קרונות מיוחדים ליהודים.
 - נאסר על היהודים להשתתף בפעילויות תרבותיות או חברתיות.
2. פגיעה תרבותית ודתית ביהודים:
 - נסגרה מערכת החינוך והתרבות היהודית.
 - נאסר על תפילות בציבור.
 - נאסר על היהודים להחזיק במקלט רדיו.
3. הרס הבסיס הכלכלי:
 - יהודים פוטרו ממקום עבודתם.
 - גרמנים הפקיעו (הלאימו, לקחו בכוח) רכוש יהודי, כמו מפעלים ועסקים.
 - חשבונות בנקים הוקפאו, הוחרמו סחורות, דברי ערך ודירות.
 - יהודים הורשו להחזיק בסכום קטן של כסף במזומן וחיו מחסכונות ומכירת חפצים אישיים.
4. עבודות כפייה:
 - יהודים נחטפו מהרחוב לעבודות כפייה מזדמנות כמו סחיבת משאות, סלילת כבישים ופינוי הריסות שנגרמו מהפצצות ועוד. עבודת הכפייה הייתה מלווה בהטרדות, בהשפלות, ובפגיעות פיזיות ונפשיות קשות.
6. פגיעה והתעללות:
 - אנשים התעללו ביהודים ברחובות ופגעו בהם הכל הזדמנות.

"איגרת הבזק"

נשלחה ב-21 לספטמבר 1939 על ידי היידריך, ראש משטרת הביטחון הגרמנית, למפקדי האיינזצגרופן (ראשי פלוגות המבצע, יחידות שאמורות לטפח בבעיה היהודית). איגרת הבזק מתייחסת ליהודי ה"גנרל גוברמנט", היא צריכה להיות סודית ויש להבדיל בין המטרה הסופית ארוכת הטווח לבין השלבים בביצוע המטרה הסופית.

תוכן האיגרת:

1. יש לפנות את כל היהודים ממערב פולין, להעביר את היהודים מהעיירות והכפרים ולרכז אותם בערים מרכזיות שנמצאות ליד מסילות רכבת.
2. יש להרכיב מועצות זקנים - "יודנראטים", אשר יורכבו מאנשים סמכותיים, בעלי השפעה, רבנים. היודנראטים יהיו כפופים לגרמנים. תפקידם יהיה לקיים את הוראות הנאצים, לערוך מפקד לפי גילאים, מקצוע, מין, ולפנות יהודים מעיירות וכפרים לקליטתם בערים הגדולות - לנהל את חיי הקהילה היהודית.
3. אריזציה של מפעלים יהודיים, העברת אדמות חקלאיות לאיכרים הגרמנים או הפולנים והחרמת רכוש יהודי. כמו כן, העסקת סוחרים יהודים לצורכי הצבא הגרמני.

מטרותיה של האיגרת:

1. ריכוז היהודים בגטאות, בידוד היהודים מהאוכלוסייה הגרמנית והפולנית, לגרום למוות "טבעי" באוכלוסייה היהודית ולפקח בקלות על היהודים.
2. להרוס את הבסיס הכלכלי של יהודי פולין, להפקיע את רכושם ולנצל אותם ככוח עבודה.

חשיבות, משמעות האיגרת:

- מדובר במסמך חשוב וראשוני שמתאר את מדיניות הנאצים כלפי יהודי פולין. יש באיגרת תכניות מוגדרות ושלבים לקראת המטרה הסופית. מסמך זה הוא אחד מהעדויות החשובות ביותר בהבנת הפתרון הסופי. רבים טוענים שהוא התשתית לפתרון הסופי וזאת **מהסיבות הבאות:**
- במסמך נאמר במפורש כי הוא מהווה שלב לקראת המטרה הסופית.
 - נאמר שיש לשמור על המסמך בסוד.
 - מדובר על הקמת גטאות ליד מסילות ברזל, כלומר הגטו הוא שלב ביניים.
 - האיגרת נשלחה אל מפקדי האיינזצגרופן, שתפקידם היה לטפל באוכלוסייה היהודית.